

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Školní rok 2016/2017

Charakteristika školy:

Základní škola Karla Klíče Hostinné je právním subjektem, příspěvkovou organizací je od roku 1998. Zřizovatelem je obec. Základní škola Karla Klíče je plně organizovaná základní škola s prvním i druhým stupněm. Její součástí je i školní družina.

K 30. září 2015 školu navštěvovalo 440 žáků, kteří se učili v 20 třídách, z toho bylo 13 tříd na prvním stupni a 7 tříd na druhém stupni. Je to o deset žáků více než v loňském školním roce. K 30. září 2015 navštěvovalo školní družinu 120 žáků. Je to o šest žáků více než v loňském školním roce. S nárůstem počtu žáků školy došlo i k mírnému zvýšení prostředků na platy pedagogů a nepedagogických pracovníků, které jsou škole přidělovány v rámci normativů opět jako jeden celek.

Jednotlivé ročníky jsou rozmístěny do tří budov následovně:

Budova A – Zde se vzdělávají žáci 1. – 5. tříd, v přízemí této budovy se nachází ředitelství školy, v 1. patře pak kancelář ekonomky školy, působí zde výchovná poradkyně pro 1. – 4. ročník a výchovný poradce pro 5. ročník. Tato budova má jako jediná bezbariérový přístup.

Budova B – V této budově sídlí čtyři oddělení školní družiny a nově i Dům dětí a mládeže.

Budova C – V této budově se vzdělávají žáci 6. – 9. ročníku, působí zde výchovný poradce pro 5. – 9. ročník a kancelář zde má mzdová účetní.

Rozložení výuky a provozu školní družiny je podle kapacity třech školních budov. Znamená to i vyšší provozní náklady včetně nákladů na energie, opravy a služby, které hradí zřizovatel školy. Kapacita budovy A je naplněna 13 kmenovými třídami a volná je pouze počítačová učebna.

K tomu, aby pedagogičtí pracovníci lépe kooperovali, jsou nejen společné porady všech pedagogických pracovníků, ale také společná školení v rámci DVPP pro všechny učitele i vychovatelky ve škole i mimo školu. Totéž platí i o školeních BOZP, PO a společných kulturně – sportovních akcích pořádaných zaměstnavatelem pro pedagogické i nepedagogické pracovníky.

Škola nemá žádnou vlastní tělocvičnu a od 2. června 2013 ani sál pohybové výchovy pro žáky školní družiny. K výuce tělesné výchovy a sportovních her využívá dva dny v týdnu sportovní zařízení Gymnázia a SOŠ Hostinné a dále má denně k dispozici moderní městskou sportovní halu a městské víceúčelové sportovní hřiště.

Školní družina využívá pro pobyt dětí rekreační část školní zahrady v klidné části města, která sousedí s budovou B. Zřizovatel připravil revitalizaci zahrady, byly instalovány nové hrací prvky, v dalším roce se dokončí venkovní úpravy, oplocení a dětské hřiště.

Přes specifické podmínky, které přináší uspořádání školních budov, se škola snaží předat žákům maximum a v mnoha případech i nadstandard ve výchovně vzdělávacím procesu:

- individuální práce se žáky s vývojovými poruchami, se žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním a se žáky - cizinci
- zvýšená péče o žáky, kteří přestoupí z jiných škol – v případě potřeby jim je zpracováván osobní plán, který pomůže žákovi bez stresu doplnit učivo,
- logopedická péče – určená převážně žákům 1. ročníku,
- budova A – bezbariérový přístup,
  - kompletní pokrytí internetem ve všech místnostech
- budova B – bezbariérové WC a zadní rampa,
  - kompletní pokrytí internetem ve všech místnostech
- 2 nadstandardně vybavené počítačové učebny na budovách A i C, 2 počítačové kiosky na budově A i C, postupné vybavování školy novými pomůckami zejména ze školních projektů se zvláštním důrazem na moderní audiovizuální a projekční techniku,
- využívání 8 interaktivních tabulí na budovách A i C,
- nová sada 20 odolných tabletů pro učitele i žáky ZŠ,
- čtvrtletně pořádané výtvarné dílničky pro žáky školy,
- nově žakovský parlament v 2. - 9. třídách, jako podpora demokratického učení
- lyžařský a snowboardový kurz pro žáky 1. - 5. ročníku,
- lyžařský a snowboardový kurz pro žáky 2. stupně,
- vlastní školní sportovní soutěže pro žáky 1. a 2. stupně,
- zájmové kroužky organizované školou pro žáky 1. a 2. stupně,
- vodácký kurz pro žáky 2. stupně,
- zahraniční exkurze pro žáky 2. stupně,
- bloky primární prevence pro žáky 1. – 9. ročníku,
- dny celoškolského projektového vyučování i další projektová výuka žáků

ZŠ je spádovou školou. Téměř jednu třetinu žáků tvoří žáci dojíždějící ze spádových obcí, a to často i žáci prvního stupně, přestože v obci, kde bydlí, je škola zřízena. Zákonní zástupci využívají možnosti svobodné volby školy pro své dítě.

Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo první třídy rekordních 74 žáků ve třech prvních třídách, ve kterých se mohlo učit menší množství žáků. Cílem tohoto opatření je zajistit co nejplynulejší vstup do základní školy pro žáky s nutností vysoké individuální péče včetně

péče logopedické a opětovné využití dvou asistentek pedagoga. Tento nadstandard je zákonnými zástupci pozitivně vnímán. Pokud nedojde v příštím školním roce ke snížení počtu žáků v 1. až 3. třídách, nebude důvod k jejich spojení.

Škola věnuje velkou pozornost dětem s vývojovými poruchami učení a chování. Všichni integrovaní žáci mají zpracován individuální nebo osobní plán. Základní škola nemá vlastního psychologa, avšak úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Trutnově a v Náchodě a také se Speciálním pedagogickým centrem v Trutnově i Hradci Králové. Škola si je vědoma důležitosti správné výslovnosti hlásek zvláště v počátku školní docházky, a proto zajišťuje též logopedickou péči dvěma logopedickými pracovníci převážně pro žáky prvních ročníků.

Zvláštní péči škola věnuje také žákům zdravotně oslabeným a těm, kteří se v průběhu školního roku přestěhovali a absolvovali výuku podle jiných vzdělávacích programů. Aby mohli bez stresu dohnat učivo a účastnit se další výuky, byl jim vypracován osobní plán, který jim pomohl překlenout složité období, případně jsou jim poskytovány konzultace nad rámec běžné výuky.

Vedení školy má snahu zajistit stoprocentní kvalifikovanost pedagogického sboru, a proto věnuje velkou pozornost získávání nových kvalitních pedagogů pro další školní rok s dostatečným předstihem a podporuje učitele, kteří si vzdělání doplňují či rozšiřují. Důležitým faktorem je i postupná obměna pedagogického sboru a jeho vhodné doplnění o nové kolegy.

Škola nevlastní žádné vlastní stravovací zařízení, žáci i zaměstnanci školy se stravují v jídelně Gymnázia a SOŠ Hostinné. Jídelna zajišťuje kvalitní výběr ze třech chodů pokrmů včetně polévky, šesti druhů nápojů, ovoce a zeleninových salátů. Žáci z 1. stupně využívají na nákup svačin školní bufet gymnázia a žáci 2. stupně jídelni a nápojový automat na budově C. Škola pak zajišťuje z projektů jednou týdně ovoce a zeleninu zdarma pro všechny žáky 1. stupně a každodenně pak prodej dotovaného mléka a mléčných výrobků.

Zřizovací listinou má škola od 1. ledna 2008 povolenou doplňkovou činnost ve formě pronájmu učeben. V letošním školním roce nevyužívala žádná škola ani školské zařízení prostory školy. Po skončení výuky probíhaly v učebnách dva kroužky pro naše žáky a již zmiňované výtvarné dílničky.

Město Hostinné jako zřizovatel se snažil podle svých finančních možností vyhovět požadavkům školy. Z rozpočtu města jsou hrazeny provozní výdaje školy – platby za energie, drobné opravy, spotřební materiál, služby. Ve spolupráci s městem probíhá i údržba jednotlivých budov.

Školní metodik prevence:
Mgr. Petrželová Eva

Ředitel školy	Mgr. Sogel Jaroslav
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	sogelj@zskkho.cz
Telefon	499 524 109
Mobilní telefon	731 495 035

Zástupce	Mgr. Zdeněk Kubík
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	kubikz@zskkho.cz
Telefon	499 524 110
	499 441 759, 776 776 488

Výchovný poradce I.st., budova A	Mgr. Lenka Stará
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	staral@zskkho.cz
Telefon	499 524 110
Konzultace	Po 12:30- 13:15, Út 13:45- 14:30

Výchovný poradce II.st., budova C	Mgr. Lenka Kudrnová
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	kudrnoval@zskkho.cz
Telefon	499 441 759
Konzultace	Čt 10:40- 12:20

Školní metodik prevence	Mgr. Petrželová Eva
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71

Email	petrzelovae@zskkho.cz
Telefon	499 441 759
Konzultace	Po 12:30- 13:15, Čt 11:35- 12:20

1. OBSAH

1. Preventivní program	6
1.1 Cíle a principy:	6
1.2 Strategie a metody:	7
1.3 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:	8
1.4 Organizace a struktura prevence:	8
2. Plán protidrogové prevence.....	12
3. Program protidrogové prevence.....	13

1. Preventivní program

Školní rok 2016/2017

V letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestructivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

1.1 Cíle a principy:

Rozvoj kompetencí žáků:

- sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
- pozitivní vnímání sebe sama
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle)

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

Spolupráce

- celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel - žák
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) - rodič
- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu

- propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence)

1.2 Strategie a metody:

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci, velkou část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu. Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatecích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

1.3 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:

Aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích

- pobyty ve zdravotně příznivém prostředí
- školní výlety
- kulturní programy (kina, divadla, sport...)
- nabídka kroužků
- programy za přispění města Hostinného
- programy vedené školním metodikem prevence
- programy vedené PPP Trutnov
- sportovní aktivity pořádané školou
- dotační programy

Akce pro žáky i širší rodičovskou veřejnost, které podporují spolupráci rodiny a školy

- vánoční a jiné kulturní akce, na kterých se podílejí žáci naší školy ve spolupráci s pedagogy (dochází zde ke vzájemné spolupráci mezi žáky jednotlivých tříd, žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími – je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším)
- sportovní aktivity – soutěže, sportovní dny
- dílničky pořádané p. učitelkou Mgr. Radkou Švehlovou

Kontaktní místo ve škole

Ve škole je místnost výchovného poradce, o které žáci vědí a mohou se zastavit o přestávkách, případně po dohodě i během vyučování a poradit se.

1.4 Organizace a struktura prevence:

Výchovný poradce

Mgr. Lenka Stará pro 1. – 4. ročník

Mgr. Lenka Kudrnová 5. – 9. ročník

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Setkává se i s žáky, kteří jsou v některých případech ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikuje s pedagogy a sbírá podněty. Učitelé se na výchovného poradce obracejí v případě:

- výskytu agresivního chování ve třídě
- signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové)
- náhlém i trvalém neúspěchu v učení
- obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči
- porušování pravidel soužití ve škole žákem

Výchovný poradce diagnostikuje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc.

Školní metodik prevence

Pracovník: Mgr. Eva Petrželová

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě, spolupracuje s výchovným poradcem a společně s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence (PPP). Koordinuje předávání informací o problematice prevence ve škole. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Třídní učitel, učitelé

Učitelé se věnují v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Oslovují a zapojují do řešení problémů výchovného poradce a metodiky prevence. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na týmových schůzkách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy, vedení školy

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy.

Odborná pracoviště

Škola spolupracuje s těmito institucemi, obracíme se na ně v případě potřeby – PPP (Trutnov), Sociální odbory (OSPOD), Městská policie a Policie ČR, Riaps Trutnov, SVP Trutnov, Hostinné
Viz . příloha č.1

Doporučení pro učitele jak postupovat v nejrůznějších situacích

Viz. odkaz: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny?highlightWords=prim%C3%A1rn%C3%AD+prevence>

Metodický pokyn k šikanování

„Cílem metodického pokynu k řešení šikanování je poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace především k samotnému řešení tohoto vysoce rizikového chování. Text metodického pokynu je provázán s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28 ve znění pozdějších úprav (dále jen „metodické doporučení“), ve kterém lze nalézt komentáře k metodickým postupům a užitečná metodická vodítka pro diagnostiku a nápravu v podobě tabulek. Metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Podpůrně je doporučován k využití i ostatním školám zapsaným do školského rejstříku a poskytovatelům služeb souvisejících se vzděláváním a výchovou.“ (zdroj. msmt)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

1. Návykové látky
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Alkohol
5. Syndrom CAN

6. Školní šikanování
7. Kyberšikana
8. Homofobie
9. Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. Vandalismus
11. Záškoláctví
12. Krádeže
13. Tabák
14. Krizové situace spojené s násilím
15. Netolismus
16. Sebepoškozování
17. Nová náboženská hnutí
18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost k subkulturám
20. Domácí násilí

Všechna doporučení jsou součástí bílých desek ve všech sborovnách naší školy, učitelé jsou s nimi seznámeni. Důležitou nutností je provedení zápisu na předtištěném formuláři, který má třídní učitel a ostatní vyučující k dispozici.

Stav školy z hlediska patologických jevů:

Kouření

Záškoláctví – obě formy

Projevy agrese

Tolerance k drogám

2. Plán protidrogové prevence

1. Školní metodik prevence (Petrželová Eva), výchovný poradce (Mgr. Lenka Kudrnová, Mgr. Lenka Stará), se budou účastnit seminářů a školení zaměřených na problematiku zaměřenou na prevenci sociálně patologických jevů. Seznámí s nimi ostatní vyučující.
2. Školní metodik prevence nabídne vyučujícím materiály s protidrogovým zaměřením obsahující různé formy práce s žáky zejména v hodinách občanské výchovy a výchovy ke zdraví.
3. Školní metodik prevence povede program zaměřený na šikanu a kyberšikanu pro první a druhý stupeň
4. Uspořádá na vybraná témata z této problematiky přednášky ve spolupráci s Policií ČR, OSPODem, PPP Trutnov.
5. V mimoškolní době uspořádáme: školní sportovní soutěže, dopravní soutěž (spolupráce s DDM + ZUŠ Hostinné), burza škol, vánoční jarmark, dílničky
6. Žáci mohou o velké přestávce využívat školní knihovnu a přístup k internetu.
7. V rámci výuky se zúčastní exkurzí s dějepisným, zeměpisným, přírodovědným a uměleckým zaměřením.
8. V hodinách výchovy ke zdraví bude též zahrnuta primární prevence drogové závislosti, další sociálně patologické jevy a prevence pohlavně přenosných chorob včetně AIDS (vyučuje metodik prevence).
9. Budeme se zapisovat do výtvarných a literárních soutěží
10. Preventivní bloky financované městem Hostinné

3. Program protidrogové prevence

Informovanost učitelů

- a) Informace o návykových látkách a jejich účincích (metodik prevence, PPP Trutnov)
- b) Metody proti drogové prevence na ZŠ (metodik prevence ve spolupráci s koordinátorem v PPP Trutnov)
- c) Seznámení s preventivním programem školy (pedagogická rada- srpen)
- d) Informace o přístupu při událostech souvisejících s drogami (ve sborovně)
- e) Přehled institucí (adresy, telefonní čísla), centra krizové interference v okrese (u metodika prevence a výchovného poradce)
- f) Propagační materiály, videokazety a další metodické pomůcky (metodik prevence)
- g) Případné problémy mohou učitelé konzultovat kdykoliv s metodikem prevence a výchovným poradcem

Zařazení tématu do výchovných a výukových plánů

Učitelé se řídí pokynem ředitele školy k zařazení tématu protidrogové prevence do učebních a výchovných plánů. Obsahuje tyto základní aktivity, které budou prováděny od třetího ročníku (dle potřeby i v nižších ročnících) v hodinách vlastivědy, přírodovědy, občanské výchovy a výchovy ke zdraví, přírodopisu a chemie:

- řešení konfliktních situací
- odmítání činností s negativními důsledky
- informace o následcích užívání drog
- posilování sebedůvěry

Organizace volného času dětí

Nabídka kroužků ve spolupráci s ZUŠ v Hostinném, Tělovýchovné organizace, Junák.

Spolupráce školy s jinými organizacemi

Škola bude podporovat jiné organizace, které se zabývají mimoškolními činnostmi dětí, ZUŠ, místní tělovýchovné organizace.

- po dohodě poskytneme prostory těmto organizacím pro práci s dětmi
- budeme propagovat jejich činnost, bude informovat žáky o akcích

- ve spolupráci se ZUŠ uspořádá výchovné koncerty pro žáky

Příloha č. 1

Adresy a telefonní čísla

Společně k bezpečí – Orlík nad Vltavou Staré sedlo 92, Orlík nad Vltavou tel.: 774 709 773
e-mail: info@spolecnekbezpeci.cz URL: www.spolecnekbezpeci.cz Mgr. Martina
Grohmanová

Kontaktní centrum a terénní služby - RIAPS Trutnov Náchodská 359, 541 01 Trutnov tel.:
499 814 890, fax: 499 811 356 e-mail: harm.reduction@seznam.cz Mgr. Ondřej Čalovka -
vedoucí služby, adiktolog Bc. Olga Trunečková - sociální pracovnice mobil na terénní
pracovníky: 731 441 269

Pedagogicko psychologická poradna Trutnov Horská 5, Trutnov – Střední Předměstí, 541 01
e-mail: info@ppptrutnov.cz Jaromíra Celbová – sociální pracovnice 499 813 080 Mgr.
Skalková – vedoucí pracoviště 605 814 887

Adra -poradna pro oběti násilí a trestné činnosti Adresa: Tř. E. Beneše 575, Hradec Králové
12, 500 12 Typ služby: sociální poradenství Telefon: 606824104 e-mail:
pyramidahk@adra.cz www.adra.cz

Středisko výchovné péče DOMINO Adresa: M. Horákové 504, Hradec Králové 6, 500 06
Kontaktní osoba: Mgr. Vratislav Holeček - vedoucí SVP, Michaela Hochmanová – sociální
pracovnice Typ služby: Projekt „Bezpečná třída" nabízí pomoc v prevenci i řešení závažných
problémů ve vztazích mezi spolužáky. Telefon: 495 407 405, 603 214 240 e-mail:
svp.domino@volny.cz www.svp-domino.cz

Sdružení Linka bezpečí Adresa: Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8- Bohnice Kontaktní osoba:
Mgr. MgA. Vendula Kodetová Typ služby: Linka bezpečí Linka vzkaz domů -linky krizové
intervence pro děti a mladistvé.

Rodičovská linka -telefonická krizová intervence a poradenství především rodičům,
prarodičům a ostatním členům rodiny z celé České republiky.
www.linkabezpeci.cz

Policie České republiky

Obvodní oddělení Hostinné adresa: Horská 520, 543 71 Hostinné telefon: 974 539 711 fax:
974 539 711 e-mail: tuoophost@mvcr.cz www stránky

Policie České republiky Okresní ředitelství Trutnov Roty Nazdar 497, 541 11 Trutnov
Telefon: ústředna 974 539 111 E-mail: ortu@mvcr.cz
Preventivně informační skupina nrap. Šárka Pižlová, DiS. tel.: 974 539 207 - tisk, prevence
přap. Jiří Prouza tel.: 974 539 207 - tisk, prevence Fax: 974 539 108 e-mail: tupis@mvcr.cz
<http://www.policie.cz/or-trutnov.aspx>

Příloha č. 2

Doporučení jak postupovat dle stavu školy

1. Kouření

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_13_Tabak.doc - vždy vyrozumět ŠMP a VP, kteří postupují dle doporučení

Zmapování situace – prevalence kouření, eventuálně názory a znalosti dětí

Informování o rizicích kouření, principu tabákového byznysu – forma zvláštního semináře či v rámci jiné hodiny/příležitosti. Zapojení problematiky kouření do výuky v jednotlivých hodinách – výklad poškození zdraví v hodinách přírodopisu/biologie, výpočet výdajů za cigarety v hodinách matematiky, výtvarné projekty na téma kouření, práce s dětskými protikuřáckými webovými stránkami v hodinách informatiky. Preventivní působení by mělo být zaměřeno na celé třídní kolektivy nejen na problémové dítě. Informace by se neměly týkat jen kouření cigaret, ale i dalších forem užívání tabáku, zejména vodních dýmek.

Pravidelné dotazníkové šetření mezi žáky pomocí anonymních dotazníků za účelem monitorovat stav kouření a postoje ke kouření ve škole.

Pořádání celoškolských akcí ke Světovému dni bez tabáku nebo mezinárodnímu nekuřáckému dni. Například vyhlašování školních soutěží – výtvarná, literární soutěž na téma kouření, soutěž o nejlepší protikuřácký videoklip.

Uspořádání sportovního dne – zdůraznění, jak je důležité nekouřit pro udržení fyzické kondice

Základní informace trvale dostupné – nástěnka, stánek, školní webové stránky. Vhodné je umístit plakáty mimo jiné i na toaletu. Informace předávat atraktivní a interaktivní formou – barevné obrázky, fotky, videa, kvízy, soutěžní otázky.

Zpětná vazba (změnily se názory, znalosti, postoje dětí?).

Nekuřácké prostředí je norma – ve škole (včetně pracoven učitelů), ale i doma nebo v autě.

Dostupná léčba závislosti na tabáku pro ty, kdo si přejí přestat (většina kuřáků, i adolescentních, si přeje přestat, ale neví, jak na to, ani o jak silnou závislost se jedná – proto je jich úspěšných jen málo). Informovat se v nejbližším zdravotnickém zařízení, které se specializuje na odvykání kouření, zda je v tomto zařízení možnost odvykání dětí a adolescentů, nabízet tuto možnost rodičům dítětem které kouří.

Volba relevantních argumentů – nestrašit rakovinou či infarktem, ale tím, co dospívající zajímá: zhoršení akné i kvality pleti, zápach z úst, zhoršení sexuálních funkcí, vrásky, stárnutí

pleti, finanční stránka kouření (co lze koupit namísto týdenní, měsíční či roční dávky cigaret), zhoršení fyzické kondice, vysvětlení principu tabákového byznysu (výrobci musejí získat své zákazníky do závislosti, dokud oni „nemají rozum“ – dospělí s kouřením prakticky nezačínají, výrobci cigaret vědomě prodávají zboží, které zabíjí a vydělávají na tom velké obnosy peněz).

Co nejširší spolupráce – sociální pracovníci, školní metodik prevence, psycholog, pedagogicko-psychologické poradny, protidrogový koordinátor, pediatr či jiní lékaři a zdravotníci.

Informování rodičů o problematice kouření a o kouření v dětské populaci na rodičovských schůzkách – snaha minimalizovat podceňování kouření dětí ze strany rodičů, zvýšení informovanosti rodičů, možnost navázat spolupráci s rodiči na dané téma, možnost vysvětlit, jak důležité je pro dítě nekuřácké domácí prostředí.

Není vhodné uchýlovat se ke striktním zákazům a postihům bez zařazení do kontextu a bez osvětlení problému kouření dotyčnému dítěti.

2. Záškoláctví

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_11_Zaskolactvi.doc - vždy třídní učitel konzultuje s ŠMP a VP, kteří postupují dle doporučení.

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví je součástí školního řádu, školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ vydaným pod č.j. 10 194/2002 – 14. Školy si upravují postup pro případy záškoláctví interně, takže se liší v počtu neomluvených hodin, které jsou již vymezovány jako porušení školního řádu a jsou obvykle postihovány kázeňsky (napomenutí a důtky, podmíněčné vyloučení ze školy a vyloučení ze školy u žáka kteří mají ukončenou povinnou školní docházku) či sníženou známkou z chování.

„Záškoláctvím bývá označován přestupek žáka, který úmyslně zanedbává návštěvu školy“. Kyriacou rozlišuje několik kategorií záškoláctví:

- **Pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí
- **Záškoláctví s vědomím rodičů** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti

- **Záškoláctví s klamáním rodičů** - existují děti, kteří dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, po které nemohou jít do školy a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů
- **Útěky ze školy** – někdy se tomuto typu říká interní záškoláctví, kdy žáci do školy přijdou, nechají si zapsat přítomnost a během vyučování na několik hodin odejdou, přičemž zůstávají v budově školy nebo ji na krátkou dobu opustí
- **Odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže, např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany, či výskytu školní fobie nebo deprese
-

3. Projevy agrese – vždy se obrátit na ŠMP a VP, kteří dále postupují podle doporučení.

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_14_Krizove_situace_spojene_s_nasilim.doc

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_6_Skolni_sikanovani.doc

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;

- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Užívání návykových látek lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.

Abstinence od drog – zdržení se nebo vzdání se nějaké substance, která způsobuje požitky.

Experimentální užití drog – jednorázová zkušenost, nejvýše 2-3 zkušenosti v životě.

Rekreační – příležitostné/pravidelné užívání drog je zakomponované do životního stylu zejména mladých lidí, nepůsobí vážné zdravotní, sociální a ekonomické problémy.

Problémové užívání drog je dlouhodobé perorální, intravenózní a jiné užívání návykových látek. Problémové užívání většinou způsobuje zdravotní a sociální i ekonomické problémy.

4. Tolerance drogy

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_1_Navykove_latky.rtf - informovat ŠMP, VP, kteří postupují podle metodického pokynu

Závislé užívání drog bývá nepřetržité a pravidelné, určuje životní styl a působí vážné poškození somatické, psychologické a sociální.

Základní informace o drogách:

Alkohol

Je podrobněji zpracován v samostatné příloze.

Alkohol je droga, s kterou se dítě setká nejdříve – nejčastěji v rodině nebo u vrstevníků. Je to společensky vysoce tolerovaná droga, jejíž užívání může vést k jinému rizikovému chování.

Alkohol je snadno dostupný. České děti začínají s konzumací alkoholu nejdříve z EU (přibližně v 11 letech). Česko patří mezi státy s největší spotřebou alkoholu na světě, především piva.

Tabák

Je podrobněji zpracován v samostatné příloze.

Tabák bývá první drogou, se kterou se děti setkají podobně jako s alkoholem. Alarmující je, že v Česku kouří 40-50% dětí mezi 15. až 18. rokem, čímž zaujímáme negativní přední místo v Evropě. K prvnímu setkání s cigaretami dochází zpravidla v rodině od starších sourozenců nebo kamarádů.

Marihuana

Rostlina, která roste prakticky po celém světě. Účinné látky se nazývají cannabinoidy. Mají psychotropní efekt a další využitelné vlastnosti, např. při léčbě bolesti (tzn. využití zejména u paliativní léčby – kdy jde o zmírnění příznaků, léčebné účinky konopí nepochybně existují, ale je to otázka klinického lékařského výzkumu, který u nás zatím neprobíhá a také jasně nastaveného případného využití v lékařství v souladu s principy lékové politiky státu) a při různých chorobách. Sušené listy, květy (tzv. palice) marihuany mají výrazné aroma. V současné době se v Česku vyskytují dvě dosti odlišné formy marihuany. První, pěstovaná podomácku v květináčích za oknem, či na malých políčkách obsahuje zpravidla 3 - 5% THC. Druhou, mnohem rizikovější formou je marihuana pěstovaná tzv. hydroponiím způsobem ve velkých halách, v dnešní době zejména vietnamskou komunitou. Obsahuje zpravidla 10 – 30% THC a její rizika jsou mnohonásobně větší. Většina odborníků pak již tuto formu marihuany nepovažuje za tzv. lehkou drogu. Další, v Česku nepříliš častá forma drogy, je hašiš, což je konopná pryskyřice, která má barvu tmavě zelenou až hnědou. Psychická závislost se objevuje u dlouhodobých uživatelů, nebývá zvýšená tolerance na drogu ani výrazné odvykací příznaky. U určitých osob může dojít k rozvinutí psychických problémů - deprese, úzkosti, paniky vedoucí k sebepoškození, může dojít k poruchám myšlení a krátkodobé paměti, rozvoji paranoidního stavu. Většina těchto stavů po odeznění intoxikace ustupuje. Marihuana bývá u mladých lidí nejčastěji zneužívanou nelegální drogou.

Těkavé látky - ředidla, lepidla, plynné látky

Jedná se o vysoce nebezpečné chemikálie. Tyto látky ovlivňují mozek - centrální mozkovou soustavu. Toluén je nejčastěji užíván už malými dětmi, neboť je snadno dostupný a levný, občas ho kupuje i někdo starší. Rodiči bývají rizika s experimentováním podceňováni. Účinek je krátkodobý a brzy odezní. Dostavuje se euforie, poruchy vnímání, halucinace, poruchy vědomí a spánku, agrese. Toluén vyvolává psychickou závislost. Nebezpečnost této látky spočívá v neodhadnutí dávky. Může dojít k bezvědomí až komatu, k srdeční zástavě, zástavě dechu nebo udušení zvracením. Trvale poškozuje mozek - je to rozpouštědlo, které ovlivňuje rozumové schopnosti, způsobuje agresivní chování.

Amfetamin – pervitin - Jedná se o stimulační drogu - má budivý efekt, ovlivňuje centrální mozkovou soustavu. U nás je nejčastěji znám pod názvem pervitin, je vyráběn tzv. „českou cestou“. Je dostupná prakticky všude na území České republiky. Pervitin zrychluje myšlení, zvyšuje motorické tempo, vytváří třes, zahání únavu, vyvolává euforii a příjemné pocity tělesné i duševní, snižuje chuť k jídlu. Po užití pervitinu má jedinec rozšířené zornice očí, zvýšený tep a krevní tlak, zvýšenou celkovou aktivitu organismu, intoxikovaný je hovorný, neklidný,

v dobré náladě, ztrácí zábrany, zvyšuje se jeho sexuální pud. Osoba intoxikovaná pervitinem může mít sklony k agresivnímu chování.

Heroin

Řadí se mezi opioidy, které se používají jako léky proti bolesti (analgetika), léky proti kašli (antitusika). Na černém trhu se neseťkáváme s jeho čistou podobou, což zvyšuje jeho rizikovitost. Injekční aplikace drogy je vysoce riziková. Má rychlý vliv na centrální nervový systém, potlačuje bolest, působí euforii, má tlumivé a zklidňující účinky. Často se apatie střídá s nespavostí, únavou a podrážděností. Na jeho pravidelném užívání vzniká i fyzická závislost, takže syndrom odnětí látky (abstinenční příznaky) je provázen velkými bolestmi a dalšími závažnými somatickými problémy.

Syntetické drogy

Nejznámější syntetickou drogou je „extáze“. Pod pojem „extáze“ řadíme celou řadu synteticky vytvořených stimulačních látek s halucinogenním potenciálem. Dnes se v tabletách, které jsou označovány jako extáze, objevuje celá řada látek. U mladých lidí patří mezi velmi rozšířenou drogu. V některých sociálních subkulturách dokonce k určitému životnímu stylu. Drogu užívají mladí lidé na tanečních akcích, v klubech a na masových tanečních festivalech. Uživatelé drogu považují za bezpečnou a příjemnou. Uživatel extáze hodně tančí a nepocítuje vyčerpání, to může být nebezpečné a může dojít k dehydrataci. Objevují se však další tzv. nové syntetické drogy, které obsahují MDMA. Zde výrobci reagují na poptávku trhu i skutečnost, že se látka objeví mezi zakázanými a vyrobí se látka jiná podobná, která na seznamu není.

Příznaky užívání drog:

Výkyvy nálad

Vznětlivé a agresivní chování

Únava

Úpadek vzhledu a zanedbávání zevnějšku, špinavé oblečení

Začervenání kolem nosu

Zúžení nebo rozšíření zornic

Lhaní, tajnosti

Ztráta chuti, hubnutí

Utrácení hodně peněz

Ztrácení věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole

Ztráta zájmu o zájmy, sport

Změna kamarádů, ztráta původních kamarádů

Samotářství

Zvýšený zájem o drogové symboly (na tričkách, hudba subkultury apod.)

Zhoršení školního prospěchu

5. Závislost PC, Tv a sociální sítě

Vždy informovat ŠMP, VP, kteří zvolí vhodnou formu nápravy a doporučení.

Všechna metodická doporučení jsou k dispozici v bílých deskách na budovách A, B, C.